

Тема. Микола Вінграновський "Лазить сонечко в травах...", "Приспало просо просеня", "Грім".

Мета: поглиблювати знання учнів з творчості М.Вінграновського; вчити розуміти образну мову, уявляти описані картини, розмірковувати над художнім змістом; розвивати спостережливість, творчу уяву, здатність емоційно реагувати на художнє слово; виховувати любов до поезії.

Обладнання: портрет М.Вінграновського, підручник "Літературне читання" (авт. В.Науменко), картки для роботи в групах, презентація до уроку.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань.

Хід уроку

I. Організаційний етап

Я вам рада, любі діти,

І вітаю щиро вас.

Та запрошую ласкаво

На урок читання в клас.

– Спробуйте прочитати гасло нашого уроку:

Уприродінемаєнічогомертвого

II. Мовленнєва розминка

- Щоб наші ротки були слухняними пропоную попрацювати над чистомовкою та скоромовками.

1. Робота над чистомовкою:

Ок-ок-ок — у нас цікавий урок.

Ень-ень-ень — ясний сьогодні день.

Иті –иті- иті — всі учні працюваті

Уть-уть-уть — вирушаємо в далеку путь.

2. Робота над скоромовками

- Прочитайте скоромовку мовчки; хором повільно; у швидкому темпі.

2.1. *Приснивсь сьогодні сон синиці:*

Приніс сусіда сік з суніці.

- Прочитайте скоромовку мовчки; весело; в швидкому темпі.

2.2. *Три риби гриби греблі грабовими граблями.*

- Прочитайте скоромовку мовчки; з почуттям гумору; в швидкому темпі.

2.3. *З просом порося по росі навпростець простує.*

III. Мотивація навчальної діяльності

1. Визначення теми і мети уроку

2. Сьогодні ми ознайомимось із життям і творчістю Миколи Вінграновського, читатимемо його поезію "Лазить сонечко", "Приспало просо просеня" та "Грім".

IV. Сприйняття і усвідомлення нового матеріалу

1. Біографічна довідка про життя й творчість М.Вінграновського.

2. Опрацювання статті підручника (с. 125)

3. Гра "Рибки" (*Самостійне мовчазне читання статті учнями*)

- Які книжки написав Микола Вінграновський для дітей?

4. Опрацювання вірша Миколи Вінграновського "Лазить сонечко в травах..." (с. 125–126)

4.1. Читання вірша вчителем

- Чи сподобався вам твір?

- Які картини ви уявляли, слухаючи поезію?

- До якого жанру належить твір? Доведи.

- До якого виду поезії? (Пейзажна лірика)
- 4.2. Словникова робота (*Довідкове бюро*)
- Воло - відвисле місце під шиєю в багатьох птахів.
- 4.3. Читання вірша учнями вголос
- Про кого йдеться у вірші?
- 4.4. Аналіз змісту вірша з елементами вибіркового читання.
- У яких рядках змальовано життя в русі? Прочитайте.
- Об'єднайте персонаж з його дією.

Коник	лазить
метелики	стоїть
сонечко	грають
чапля	скаче

- Якими барвами сповнено описаний пейзаж?
- Що із зображеного у вірші тобі доводилося спостерігати?
- Який настрій навіюють такі картини природи?
- 5. Опрацювання вірша М. Вінграновського "Приспало просо просеня"
- Послухайте вірш.
- Чи сподобалась вам поезія? Чим саме?
- Який настрій викликав у вас вірш?
- Як ви гадаєте, хто є автором прослуханої щойно поезії? Чому ви так думаєте?
- 5.1. Читання вірша "Приспало просо просеня" учнями в парі одне одному (с. 126)

- Про що пише автор вірша?
- Прочитайте який сон бачить зайченя в вірші М.Вінграновського "Приспало просо просеня".

- Як треба читати вірш: голосно чи тихо? Чому?

5.2. Виразне читання вірша учнями вголос

- До якого різновиду належить дана поезія? (*Поетична казка, колисова*)

5.3. Аналіз змісту вірша з елементами вибіркового читання

- Хто розмовляє із зайченям?
- Про що просо розповіло зайчикові?
- Знайдіть у вірші слова, які звучать ніжно, лагідно.
- Як авторові вдалося надати їм пестливого забарвлення?
- Знайдіть у вірші уособлення.
- Прочитайте рядки, у яких описано сон зайчика.
- Що надає цьому опису зворушливого звучання?

5.4. Робота за ілюстрацією

- Подивіться на ілюстрацію до цього вірша.
- Що зобразив художник на картині?
- Які фарби обрав? Який настрій вони створюють?
- Опишіть картину, використовуючи рядки з вірша.

Фізкультхвилинка

- Діти, то коли твір відкриває свої таємниці? Знайдіть відповідь на це питання на с. 127.

6. Опрацювання вірша М. Вінграновського "Грім"

6.1. Виразне читання вірша вчителем

- Чи сподобався вам вірш? Чим саме?
- Назвіть персонажів вірша.
- Хто є головним героєм твору?

6.2. Словникова робота

Мушу	умив	трусніть	навздогін
голубі	тремтів	щасливий	заговорила

- Прочитайте дієслова, прикметники.
 - В якому слові звуків більше, ніж букв? (*Щасливий*)
 - В якому слові букв більше, ніж звуків? (*Трусніть*)
- 6.3. Підготовка до виразного читання поезії
- Який основний тон виберете для читання?
 - Знайдіть у кожному віршованому рядку слова і словосполучення, які будемо виділяти голосом під час читання, тому що вони найбільш важливі.
- 6.4. Читання учнями вірша в парі одне одному
- 6.5. Виразне читання вірша учнями вголос
- 6.6. Аналіз змісту вірша з елементами вибіркового читання
- Які дії, властиві живим істотам, виконують персонажі вірша?
 - Як називається цей художній засіб? (*Уособлення*).
 - Якими звуками сповнений вірш?
 - Які звуки найчастіше повторюються в словах: гроза, грім, гримів, тремтів, горів, у хмарі, згори, яри, трусніть?
 - Що вдалося передати автору за допомогою повторення саме цих звуків?
 - Як називається такий художній засіб? (*Звуконаслідування*)
 - Знайдіть у вірші інші слова, які допомагають "почути" грім.
 - Яким у вірші показано грім?
 - Зазвичай грім лякає людей, але у цьому вірші грім показаний добрим дядьком, що допомагає дітям зібрати врожай, обтрусити гілки слив, груш.
 - Навіть буркотіння грому, яке поет передає словами зі звуком "р", з буркотінням дядька, що хоче здаватися суворим, але насправді є добрим.

7. Робота в групах (диференційовані завдання – за вибором)

7.1. Гра "Добери ознаку"

Чапля	зелена
воло	срібляста
вода	малинове
нога	біла

7.2. Гра "Добери риму"

Гримів — ... (<i>горів</i>);	щасливий — ... ;
гриміти — ... (<i>на квіти</i>);	навздогін — ...;
згори — ... (<i>яри</i>);	груша — ... ;
хоче — ... (<i>очі</i>);	собі — ... ;
опустив — ... (<i>слив</i>);	грушу —;

7.3. Гра "Знайди спільне"

Скоромовка	Назва вірша	Що спільного?
<i>Приснивсь сьогодні сон синиці: Приніс сусіда сік з суніці.</i>		
<i>Три риби гриби гребли грабовими граблями.</i>		
<i>З просом порося по росі навпростець простує.</i>		

VI. Підсумок уроку

Вправа "Закінчи речення"

- Сьогодні на уроці я дізнався, що ...
- Я навчився ...

- Я придумав ...
- Я ціную ...
- Я прагну ...
- Мені ще потрібно ...

VII. Домашнє завдання (с. 125 – 128) (диференційовано)

Навчитися виразно читати поезію М.Вінграновського.

За бажанням вивчити один з віршів напам'ять, намалювати до нього ілюстрацію.

Прочитати поезію Г.Квітки-Основ'яненка "Грім гуде..." (с. 128)